

L'IVAM: l'exemple

La multitud d'invitats que acompanyava la reina Sofia i el president Lerma el dia 18 de febrer en la inauguració de l'Institut Valencià d'Art Modern, participava probablement de la mateixa sensació: estaven assistint a una data històrica. Valencians o no valencians, per una vegada, la coincidència ha estat completa; i no han faltat, també per una vegada, les expressions d'admiració exaltada. N'hi ha dues, entre les manifestacions dels presents a l'acte, que podrien resumir el significat del dia. El comentari d'Andreu Alfaro: «A València no havia passat una cosa igual des del segle XV». I el del president madrileny Joaquín Leguina: «Ojalá pudiéramos inaugurar alguna vez en Madrid una cosa así».

Perquè la inauguració de l'IVAM és amb tota seguretat la mostra més clara que la societat valenciana està entrant per fi en una dinàmica nova. Que, per fi, la llarga etapa històrica en què València ha estat poca cosa més que una capital de província —i de vegades a penes de comarca— comença a ser superada. Amb el Museu d'Art Modern no es canvia una ciutat ni es consolida la capitalitat d'un país, ni queda assegurada una importància més enllà de les fronteres més immediates. Però un Museu com aquest, a banda la seua pròpia transcendència, és una demostració irrefutable de la voluntat d'aconseguir tot això. Certament, des de feia molts segles, València no havia mostrat una dinàmica interna com la d'aquests últims anys. No una dinàmica només externa, sinó interior, més profunda: la que posen de manifest els equipaments culturals bàsics, sense els quals una ciutat —una ciutat-cap, una capital— no és més que un agregat de cases i carrers. En pocs anys s'ha fet allò que en moltes generacions s'havia oblidat: Palau de la Música, Centres de Cinematografia i d'Art Dramàtic, Museus, inicis de recuperacions i de restauracions importants. En menys de deu anys, aquesta ciutat té finalment una cara cultural presentable.

I no és casualitat que aquesta empresa de transformació haja coincidit amb els primers anys d'un govern autònom. No és coincidència. Podem estar raonablement segurs que, sense aquest mínim d'autogovern, els recursos

per una institució com l'IVAM s'haurien quedat, efectivament (com tants altres recursos, infinitament superiors) a la capital del senyor Leguina. Tampoc és casualitat que haja estat una administració d'esquerres la promotora d'aquesta política. No perquè la dreta siga incapaç d'una política d'equipaments culturals, sinó perquè la *dreta valenciana* una política així no l'hauria tinguda mai. Una altra dreta, potser. La de València, no. Com a mostra, les seues repetides actuacions a l'Ajuntament de la capital. Haurien fundat el Museu de la Paella, o haurien

ampliat el Museu Fallar, però un IVAM no podia entrar en els seus projectes. Afortunadament, els valencians, almenys en això, *sí* que hem tingut un govern que ens mereixem. I per una vegada, també, València ha estat notícia, i notícia important, per alguna altra raó que no fóra una riuada o una grotesca baralla per noms, colors o variants ortogràfiques. ¿I si, de veritat, estiguérem començant a ser una capital europea normal? Si ho arribem a ser —no és impossible— l'IVAM hi haurà tingut la seua part de mèrit. Gràcies a Tomàs Llorens que va concebre un projecte acusat de massa ambicions, gràcies al

conseller Ciscar amb el seu suport decidit, gràcies a tots els qui li han donat suport i l'han realitzat. Des del dia 18 de febrer, ser valencià és una miqueta més satisfactori. Una miqueta només, però valia la pena.

Si l'exemple de l'IVAM ha demostrat també alguna altra cosa, és que en aquesta ciutat i en aquest País Valencià les grans empreses són possibles. I que, quan no es fan, no s'hi val a emparar-se en l'excusa de la falta de «demanda social» o de la falta de recursos. Ni la societat valenciana *demanava* clamorosament un centre d'art contemporani, ni els recursos pressupostaris dedicats han estat de país pobre. Però calia fer-ho, i s'ha fet. Existia, afortunadament, la voluntat política, i una visió ambiciosa i d'ampla volada. L'IVAM ha estat possible. Altres coses, potser no tan brillants però igualment necessàries si volem ser un país normal, també haurien de ser-ho. L'exemple ho demostra: és qüestió de voler o no voler. □